

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 502/2025-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) a sudcov Petra Molnára a Petra Straku v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného BOHUNICKÝ & Co. s.r.o., Lermontovova 16, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/89/2018 takto

rozhodol:

- Postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/89/2018 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresnému súdu Prešov **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 5T/89/2018 konal bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie v sume **3 500 eur**, ktoré je Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **949,17 eur**, ktorú je Okresný súd Prešov **povinný** zaplatiť právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Skutkový stav a sťažnostná argumentácia

- Ústavnému súdu bola 25. augusta 2025 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu vo veci označenej v záhlaví tohto nálezu. Sťažovateľ požaduje priznanie finančného zadosťučinenia 6 000 eur a náhrady trov konania. Rovnako žiada, aby ústavný súd prikázal konať okresnému súdu bez zbytočných prietahov.

2. Ústavnú sťažnosť ústavný súd uznesením č. k. II. ÚS 502/2025-28 z 24. septembra 2025 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Zo sťažnosti, ako aj z predloženého spisu vyplýva, že na okresnom súde je pod sp. zn. 5T/89/2018 vedené trestné konanie proti sťažovateľovi ako obžalovanému na podklade obžaloby prokurátora Okresnej prokuratúry Prešov, ktorá bola podaná 15. augusta 2018. Trestné stíhanie bolo začaté 24. mája 2017, obvinenie bolo vznesené 28. februára 2018.

4. Dňa 24. septembra 2018 bol vydaný trestný rozkaz, proti ktorému sťažovateľ 26. októbra 2018 podal odpor. Rozsudok vo veci samej vydal okresný súd 26. januára 2023, t. j. po uplynutí viac ako 4 rokov. Proti rozsudku okresného súdu podala okresná prokuratúra odvolanie, o ktorom rozhodoval Krajský súd v Prešove. Krajský súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil z dôvodu neúplných skutkových zistení a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Po vrátení veci (30. mája 2024) okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania až po 8 mesiacoch.

5. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti dopĺňa, že zrušenie rozsudku okresného súdu krajským súdom z dôvodov nezistenia skutkového stavu veci signalizuje neefektívnu a nesústredenú činnosť okresného súdu vo fáze dokazovania, ktorá prispela k vzniku prietahov.

6. Podľa názoru sťažovateľa okresný súd v napadnutom konaní nečinnosťou, ako aj nesústredenou a neefektívnou činnosťou porušil jeho označené práva. Celkovú dĺžku trestného konania vedeného na okresnom súde približne 7 a pol roka, ktorú sťažovateľ odvíja od momentu vznesenia obvinenia, považuje za nezodpovedajúcu požiadavke rozhodovania v primeranej lehote.

II.

Vyjadrenie okresného súdu

7. Predseda okresného súdu sa k ústavnej sťažnosti vyjadril prostredníctvom zákonného sudcu 14. októbra 2025. Vo vyjadrení sa uvádza, že vec napadla súdu v auguste 2018. Sťažovateľ v postavení obžalovaného bol vypočutý až v júni 2022 z dôvodu, že sa nezúčastňoval hlavných pojednávaní, keďže bol zastúpený obhajcom. Sťažovateľ nebol osobne prítomný ani na hlavnom pojednávaní v septembri 2025, preto nebolo možné rozhodnúť vec, keď bolo potrebné konfrontovať výpoveď obžalovaného s výpoveďou svedka. Zákonný sudca ešte uviedol, že k dĺžke konania prispela aj skutočnosť, že v dôsledku jeho rodičovskej dovolenky vo veci konal iný sudca. Po jeho návrate z rodičovskej dovolenky, rovnako aj po vrátení veci krajským súdom bolo nevyhnutné spis znovu naštudovať.

8. Predseda okresného súdu oznámil, že netrvá na ústnom pojednávaní pred ústavným súdom v zmysle § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde vec prejednal a rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, pretože na základe obsahu podaní a vyžiadaného spisu dospel k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru okresným súdom:

10. Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

12. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

14. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že predmet konania tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov s ustálenou judikatúrou. Na akúkoľvek právnu či faktickú zložitost' nepoukázal ani samotný okresný súd.

15. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ sa o predĺženie napadnutého konania sám nepričinil. Hoci okresný súd vo svojom vyjadrení poukazuje na neprítomnosť sťažovateľa na hlavných pojednávaniach, zo spisu nevyplýva, že by sťažovateľ postupoval v rozpore s procesnými predpismi. Sťažovateľ sa riadil pokynmi súdu a jeho právny zástupca sa hlavných pojednávaní zúčastňoval. Tým nebolo bránené okresnému súdu v riadnom procesnom postupe vo veci. Pokiaľ mal okresný súd záujem vypočúť sťažovateľa alebo z iných dôvodov trval na jeho osobnej účasti na hlavnom pojednávaní, mal možnosť zabezpečiť jeho účasť

riadnymi procesnými prostriedkami, ktoré preukázateľne okresný súd nevyužil. Skutočnosť, že tak neučinil, nemožno pričítať na ťarchu sťažovateľa.

16. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné priesťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

17. Z popísaného priebehu konania okresným súdom vo vyjadrení na ústavnú sťažnosť a z vyžiadaného spisu sp. zn. 5T/89/2018 ústavný súd zistil, že od podania obžaloby uplynulo viac ako 7 rokov a trestné konanie nie je dosiaľ právoplatne ukončené.

18. Na základe obžaloby prokurátora z 15. augusta 2018 okresný súd 24. septembra 2018 vo veci vydal trestný rozkaz, proti ktorému podal sťažovateľ 26. októbra 2018 odpor. Do vydania rozhodnutia vo veci samej 26. januára 2023 okresný súd nariadil termín hlavného pojednávania 16-krát (14. februára 2019, 24. mája 2019, 22. augusta 2019, 21. novembra 2019, 27. februára 2020, 14. mája 2020, 16. júla 2020, 15. októbra 2020, 27. mája 2021, 25. októbra 2021, 14. januára 2022, 8. apríla 2022, 12. mája 2022, 16. júna 2022, 1. decembra 2022 a 26. januára 2023). Takmer vo všetkých prípadoch sa hlavné pojednávanie uskutočnilo. Nepochybne tieto pojednávania neboli efektívne a nevedli k nastoleniu právnej istoty, pretože „na konci dňa“ výsledok vo forme vydaného rozsudku v merite veci bol odvolacím súdom zrušený pre riadne nezistený skutkový stav. Po vrátení veci (30. mája 2024) okresný súd nariadil prvý termín hlavného pojednávania na 20. marec 2025 po takmer 10 mesiacoch. Následne sa uskutočnili dve ďalšie hlavné pojednávania (29. mája 2025 a 11. septembra 2025), na ktorých tiež nedošlo k vydaniu rozhodnutia vo veci samej.

19. Okresný súd tak vo veci nariadil 19 termínov hlavného pojednávania, z ktorých sa takmer všetky uskutočnili. Tieto však nevyústili k nastoleniu právnej istoty vo forme riadneho rozhodnutia merita veci. Takýto procesný postup okresného súdu nie je možné považovať za sústredené a efektívne konanie aj s prihliadnutím na to, že odvolací súd po uskutočnení 16 hlavných pojednávaní okresným súdom vo veci konštatoval, že okresný súd riadne nezistil skutkový stav. Ústavný súd preto konštatuje porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

K návrhu na prikázanie vo veci konať

20. Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu vo veci konať bez zbytočných priesťahov.

21. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

22. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku tohto nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

23. Sťažovateľ žiadal v petite ústavnej sťažnosti priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume označenej 6 000 eur. Sťažovateľ svoju žiadosť odôvodňuje celkovou dĺžkou konania a fázou konania. Sťažovateľ v odôvodnení poukazuje na skutočnosť, že porušenie jeho ústavných práv bolo spôsobené nečinnosťou a spôsobom rozhodovania okresného súdu, ktorého rozhodnutie bolo zrušené odvolacím súdom z dôvodu predčasnosti a nejasnosti.

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznať finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

26. Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

27. Ústavný súd konštatuje, že zásah do základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, resp. práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote si vyžaduje priznanie finančného zadosťučinenia. Ústavný súd však považuje sťažovateľom požadovanú sumu finančného zadosťučinenia za neprimeranú, resp. preexponovanú a na tomto mieste pripomína, že ESLP akceptuje priznávanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume, ktorá nie je neprimeraná, hoci by bola nižšia než suma priznávaná ESLP (porovnaj Ivan a Martin Medić proti Chorvátsku, rozhodnutie z 5. 2. 2009, č. 55864/07; Roje proti Chorvátsku, rozhodnutie z 25. 6. 2009, č. 8301/06).

28. Vzhľadom na konštatované zbytočné prietahy v postupe všeobecného súdu v napadnutom konaní, berúc do úvahy najmä charakter predmetu konania a jeho význam pre sťažovateľa, teda to, čo je pre sťažovateľa „v stávke“, ako aj celkovú dĺžku napadnutého konania, resp. obdobie právnej neistoty sťažovateľa, neefektívnosť všeobecného súdu a všetky okolnosti daného prípadu, majú na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocítovej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, ústavný súd považoval priznanie finančného zadosťučinenia v sume 3 500 eur za primerané konkrétnym okolnostiam prípadu (bod 3 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu na priznanie finančného zadosťučinenia nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI. Trovy konania

29. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

30. Ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) v rozsahu tarifnej odmeny za dva úkony právnej služby v roku 2025 (prevzatie zastúpenia a príprava, podanie ústavnej sťažnosti) a režijného paušálu k nim podľa § 16 ods. 3 vyhlášky navýšeného o sadzbu dane z pridanej hodnoty. Takto určená suma predstavuje celkom 949,17 eur s daňou z pridanej hodnoty (bod 4 výroku tohto nálezu).

31. Priznanú náhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

32. Podľa čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. decembra 2025

**Euboš Szigeti
predseda senátu**